

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 11 maja 2019 r.

Poz. 4850

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR KN - I.4102.6.2019.10 WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 9 maja 2019 r.

Na podstawie art. 1 oraz art. 6 ust. 2 - 4 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2018 r. poz. 1103), zwanej dalej „ustawą” w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej z dnia 22 czerwca 2017 r. (Dz. U. 2017 r., poz 1389), zwanej dalej „ustawą zmieniającą” zarządza się, co następuje:

§ 1. Centrum Doskonalenia Nauczycieli Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Pile Filia im. Plk. Zbigniewa Żaluskiego w Złotowie z siedzibą przy ul. Szkolnej 3, 77-400 Złotów nadaje się nazwę Centrum Doskonalenia Nauczycieli Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Pile Filia w Złotowie.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski

(-) Zbigniew Hoffmann

Uzasadnienie

Na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy, „Nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować.”

Stosownie do zapisu art. 1 ust. 2 ustawy, „Za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.”

Jak reguluje art. 1 ust. 3 ustawy, „Za jednostki organizacyjne uważa się w szczególności szkoły i ich zespoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne.”

Natomiast zgodnie z art. 2 ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej z dnia 22 czerwca 2017 r. (Dz. U. 2017 r., poz 1389), „Obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego albo

związku metropolitalnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Przepisy art. 1 ust. 2 i 3 oraz art. 6 ust. 2 - 4 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się odpowiednio.”

Według regulacji zawartej w treści art. 6 ust. 2 ustawy, „W przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1.” W związku z tym, że ustawa zmieniająca weszła w życie 21 października 2017 r. właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego utraciły z dniem 22 października 2018 r. kompetencje do dokonywania zmian nazw jednostek organizacyjnych w oparciu o przepisy art. 2 ustawy zmieniającej. Obowiązek nadania nazwy spoczywa w takim przypadku na wojewodzie. W myśl art. 6 ust. 3 ustawy wydanie zarządzenia zastępczego, o którym mowa w ust. 2, wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1. Na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy stosuje się odpowiednio art. 2 ust. 3 ustawy, zgodnie z którym opinia jest przedstawiana w terminie miesiąca, a w sprawie szczególnie skomplikowanej – nie później niż w terminie 2 miesięcy, od dnia doręczenia żądania wojewody. Oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na stwierdzenie nieważności aktu.

Wojewoda Wielkopolski ustalił, że zgodnie z § 1 pkt 2 lit. e załącznika do uchwały nr XVIII/494/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 kwietnia 2016 r. w sprawie nadania Statutu Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile Filia im. Płk. Zbigniewa Załuskiego w Złotowie wchodzi w skład Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Pile, która to jest częścią Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile.

Mając na względzie obowiązek wykonania cytowanych ustaw Wojewoda Wielkopolski pismem z dnia 11 stycznia 2019 r. nr KN-I.020.1.2019.10 wystąpił do Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii, czym dopełnił ustawowego obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 ustawy. Pismem z dnia 26 kwietnia 2019 r. znak: BUWIII-940-83(4)/19 Dyrektor Biura Upamiętniania Walki i Męczeństwa z upoważnienia Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu poinformował, że w opinii Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Pile, Filia im. Płk. Zbigniewa Załuskiego w Złotowie jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy. W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu „upamiętniona we wskazanej nazwie osoba płk. Zbigniewa Załuskiego symbolizuje komunizm w rozumieniu art. 1 ustawy.” Jak wynika z opinii Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu: *Zbigniew Załuski urodził się w dniu 31 lipca 1926 r. w Kwiercach na Wołyniu (okolice Łucka) jako syn Rajmundy i Ludwika Załuskich. Przed wybuchem wojny ukończył w 1939 r. szkołę powszechną. W 1940 roku został deportowany razem z matką i babcią przez Sowieców do Kazachstanu, do miejscowości Kaczany (obwód Pawłodar), gdzie pracował dorywczo jako robotnik fizyczny, jednocześnie ucząc się w szkole sowieckiej. Po jej ukończeniu pracował w sowchozie i magazynach zboża. W styczniu 1944 r. został powołany do Wojska Polskiego. Otrzymał przydział do Samodzielnego Batalionu 3 DP. im. Traugutta. W lutym został skierowany do szkoły podoficerskiej, a w marcu przejął obowiązki zastępcy dowódcy plutonu 8 korpusu 9 pp. Od czerwca do lipca szkolił się w Szkole Podoficerów polityczno-wychowawczych. W grudniu ukończył kurs lektorsko- instruktorski przy 2 Armii Wojska Polskiego. W latach 1944-1946 pełnił funkcję zastępcy dowódcy batalionu ds. polityczno-wychowawczych 9 pp 3 DP. Z jednostką przeszedł szlak bojowy: Warka, Warszawa, Wał Pomorski, Kołobrzeg, Odra, Łaba. Brał udział w walkach o Berlin. Został trzykrotnie odznaczony Krzyżem Walecznych. Po wojnie pozostał w armii na stanowisku oficera politycznego, uzyskując ostatecznie stopień pułkownika. Od 13 czerwca 1945 r. do 18 stycznia 1946 r. brał udział w walkach z podziemiem niepodległościowym (WiN i NSZ) oraz oddziałami UPA. Od 1945 r. Załuski był aktywnym działaczem Polskiej Partii Robotniczej, a następnie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. W latach 1946-1948 uczęszczał do Wyższej Szkoły Oficerów Polityczno-Wychowawczych. W latach 1948-1952 pracował w Oddziale II Propagandy i Agitacji Głównego Zarządu Polityczno-Wychowawczego WP (GZPW WP). Od 1952 r. do 1965 r. pracował w redakcji miesięcznika „Wojsko Ludowe”, pełniąc w latach 1957-1965 funkcje zastępcy redaktora oraz redaktora naczelnego. W latach 1965-1968 ponownie pracował w GZPW WP jako oficer do zleceń specjalnych, a od 1968 do 1970 r. jako starszy pomocnik szefa Zespołu Kierunków Twórczych. W latach 1971-1975 r. był członkiem Centralnej Komisji Kontroli Partyjnej w Komitecie Centralnym PZPR a następnie w latach 1975-1978 zastępcą członka w Komitecie Centralnym PZPR. Pełnił również funkcję posła na Sejm PRL VII kadencji (1976-1980). W 1972 r. wrócił także na etat do „Wojska Ludowego” jako starszy publicysta.*

Funkcję pełnił do śmierci w 1978 r. Należał również do Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, od 1974 r. pełniąc funkcję członka Zarządu Głównego.

Rozgłos Zbigniew Załuski zyskał przede wszystkim jako literat. Jego najważniejsza publikacja książkowa „Siedem polskich grzechów głównych” była wielokrotnie wznawiana i chętnie drukowana również w innych krajach bloku sowieckiego. Publikacja stanowiła swoistą polemikę z przedwojenną narracją polityki historycznej, a jednocześnie była swoistym manifestem ideologicznym nurtu narodowego w obozie komunistycznym. Załuski nawiązując do romantycznych tradycji oręża polskiego, starał się budować nowy mit - bohaterskiego czynu zbrojnego polskich komunistów w okresie wojennym. Zdaniem Załuskiego, dokonania militarne Gwardii Ludowej/Armii Ludowej zdecydowały o przetrwaniu narodu polskiego. Jednocześnie marginalizował znaczenie Armii Krajowej i polskich żołnierzy walczących na Zachodzie, podkreślając, że ich działania nie prowadziły do „pozytywnych zmian” tj. ustanowienia w Polsce systemu komunistycznego. Książka ta odbiła się szerokim echem w środowisku partyjnym. 26 kwietnia 1968 r. na łamach Trybuny Ludu ukazała się recenzja Artura Starewicza, kierownika Biura Pracy KC PZPR, odpowiedzialnego za wykładnię ideowo-propagandową partii. Recenzja nie była druzgocącą, ale stanowczo karciała autora za zrównanie czynu zbrojnego komunistów z czynem chociażby powstańców styczniowych czy kościuszkowców. Zdaniem Starewicza, komuniści wnieśli do dziejów Polski zupełnie nową jakość, której nie dorównywał żaden wcześniejszy zryw zbrojny Polaków. Ze swoimi narodowo-komunistycznymi ideami Załuski zbliżył się stopniowo do obozu Mieczysława Moczara. We wrześniu 1967 r. dla aparatu partyjnego wygłosił wykład pt. „Tradycje patriotyczne a współczesny kształt patriotyzmu socjalistycznego”, w którym przedstawił swoje poglądy rozwoju globalnego komunizmu jako możliwy jedynie w oparciu o idee narodowe poszczególnych państw. Załuski był również związany z kinematografią. Pracował przy kilku filmach Sylwestra Chęcińskiego. Był autorem scenariusza do filmu Legenda i konsultantem takich produkcji jak: A potem nastąpi cisza, Kierunek Berlin czy Ostatnie dni. Zmarł w Warszawie 5 marca 1978 r. na zawał serca i został pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. W 1983 r. w ramach obchodów 40-lecia PRL Centralna Biblioteka Wojskowa w Warszawie otrzymała imię Zbigniewa Załuskiego. Przez przełożonych był oceniany jako pracownik o „wytroczonym politycznie wysokim poziomie”, posiadający duży zasób wiedzy markistowsko-leninowskiej i bardzo zaangażowany politycznie.

Według art. 1 ust. 1 ustawy „nazwy (...) urzędzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować.” Nadto zgodnie z wykładnią językową „symbolizować” oznacza przedstawiać coś pod postacią symbolu; być symbolem czegoś. Z kolei „propagować” to szerzyć, upowszechniać idee, hasła, myśli (zob. Słownik Języka Polskiego, oprac. E. Sobol, Warszawa 2005, s. 761, 979).

W świetle przytoczonych faktów historycznych nie ulega wątpliwości, że osoba płk Zbigniewa Załuskiego symbolizuje represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy istniejący w Polsce w latach 1944-1989, o jakim mowa w art. 1 ustawy. Powyższe znajduje odzwierciedlenie w nazwie Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Pile, Filia im. płk. Zbigniewa Załuskiego w Złotowie, która wskazaną postać upamiętnia. Tym samym nazwa ta propaguje komunizm, a co za tym idzie jest niezgodna z art. 1 ustawy.

W ocenie Wojewody Wielkopolskiego potwierdzenie wyrażone w przedmiotowej opinii ma charakter oświadczenia wiedzy kompetentnej instytucji. Opinia potwierdzająca niezgodność nazwy w zakresie w jakim upamiętnia postać Zbigniewa Załuskiego z art. 1 ust. 1 ustawy jest zbieżna ze stanowiskiem Wojewody Wielkopolskiego, który występując o zaopiniowanie dostrzegł istnienie przesłanek, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy. Zdaniem Wojewody Wielkopolskiego opinia Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu jest wiarygodnym i mocnym dowodem, który stanowił dodatkową podstawę dokonanych ustaleń faktycznych.

W związku z tym, iż nazwa Centrum Doskonalenia Nauczycieli Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Pile Filia im. Płk. Zbigniewa Załuskiego w Złotowie nie została przez samorząd województwa wielkopolskiego zmieniona w ustawowym terminie, a obowiązek jej zmiany został ustalony przez Wojewodę Wielkopolskiego i potwierdzony w opinii Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Wojewoda Wielkopolski uznał, iż zachodzi konieczność zmiany nazwy wskazanej jednostki, która upamiętnia osobę symbolizującą komunizm w rozumieniu art. 1 ustawy.

Należy stwierdzić, iż nadana nazwa Centrum Doskonalenia Nauczycieli Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Pile Filia w Złotowie nie narusza dyspozycji z art. 1 ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe wydanie zarządzenia jest konieczne i uzasadnione.

POUCZENIE

Niniejsze zarządzenie zastępcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.